پای درس علی(ع)

مستمند، فرستادهٔ خداست

امام علی(ع): «مستمندی که به تو روی آورده فرستاده خداست، کسی که از یاری او دریغ کند، از خدا دریغ کرده و آن کس که به او بخشش کند، به خدا بخشیده است.»
نهج‌البلاغه - حکمت ۳۰۴

مقاله وارده

حجاب؛ نظام جامع عفاف و فرهنگ عمومی

آیت‌الله عباس کعبی*

در سال‌های اخیر، مسئله عفاف و حجاب در جامعه ایران از یک موضوع تنها فرهنگی و اجتماعی فراتر رفته و به یکی از مسائل مهم حکمرانی عمومی تبدیل شده است. تحولات فرهنگی پس از فتنه سال ۱۴۰۱، گسترش برخی از مظاهر بی‌حجابی و برهنگی، نقش رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی، تغییرات نسلی و تلاش خائنین به وطن و ضدایرانی فراری و مزدور آمریکا و صهیونی‌ها و ذوب شده در فرهنگ غربی که از غربی‌ها هم افراطی‌تر عمل می‌کنند، سوءاستفاده از تفاوت‌های فرهنگی، نشان می‌دهد که با مسئله‌ای چندبعدی مواجه‌هستیم.

در چنین شرایطی، نادیده گرفتن ابتذال فرهنگی و هنجارشکنی در پوشش یا تقلیل آن به یک اقدام مقطعی و تک‌ساحتی؛ ناشی از ضعف و یا ظلم و ستم فرهنگی و یا نفهمیدن ابعاد مهم و مراحل امر به معروف و نهی از منکر است. به هرجهت سکوت فرهنگی توسط مدیران و حکمرانان و نخبگان و فعالان اجتماعی و دلسوزان به فرهنگ و تمدن دیرپا و غنی اسلامی- ایرانی به طورقطع جایز نیست. جنگ تمام‌عیار برعلیه خانواده ایرانی و هنجارشکنی ضد اخلاقی و فساد و بی‌بندوباری را به مثابه یک خطر بزرگ فرهنگی باید جدی گرفت.

راه‌حل، بازسازی حکمرانی فرهنگی است.

اصل شرعی و قانونی حجاب از مسلمات بدیهی است

حکم شرعی حجاب و عفاف و الزام قانونی آن، تابع فراز و فرودهای سیاسی، اجتماعی و امنیتی نیست.

شرایط جنگی، فشار اقتصادی، تغییرات اجتماعی یا تحولات سیاسی، اصل حکم شرعی را تغییر نمی‌دهد و اصل الزام قانونی نیز به قوت خود باقی است.

آنچه باید متناسب با شرایط بازتنظیم شود، روش سیاست‌گذاری، نحوه اجرا، ابزارهای حکمرانی، اولویت‌ها و شیوه اقناع و فرهنگ‌سازی است.

این تفکیک، برای جلوگیری از دو برداشت نادرست؛ ضروری است:

نه می‌توان از تغییر شرایط، نتیجه گرفت که اصل الزام شرعی و قانونی کنار گذاشته شده است؛ و نه می‌توان تصور کرد که تحقق قانون تنها از یک مسیر و با یک ابزار امکان‌پذیر است.

الزام قانونی، یک منظومه چندساحتی است.

الزام قانونی در حکمرانی عمومی، مفهومی بسیار گسترده‌تر از یک اقدام اجرائی خاص است.

قانون می‌تواند از مسیرهای متنوع و مؤثر بر محیط اجتماعی و افکار عمومی اثر بگذارد؛ از جمله:

تعیین قواعد روشن و قابل فهم؛

تعیین مسئولیت دستگاه‌های اجرائی؛

تنظیم رسانه‌ها و فضای مجازی؛

ضوابط تولید و انتشار محتوای فرهنگی؛ تنظیم تبلیغات تجاری؛

سیاست‌گذاری در حوزه پوشاک و صنعت مد؛ ضوابط مراکز آموزشی، فرهنگی و هنری؛ تنظیم محیط‌های عمومی و شهری؛ حمایت از تولیدات فرهنگی و هنری؛ ترویج الگوهای مطلوب؛ آموزش و تبیین؛ نظارت بر حسن اجرای قوانین؛ رسیدگی حقوقی به تخلفات؛ و پیش‌بینی ضمانت‌های قانونی متناسب.

بنابراین، قانون فقط یک «متن حقوقی» نیست؛ بلکه می‌تواند بخشی از معماری محیط فرهنگی و اجتماعی باشد.

از همین رو، اگر سیاست فرهنگی را فقط در یک ابزار محدود کنیم، بخش بزرگی از ظرفیت قانونی و حکمرانی را از دست داده‌ایم.

«مسئله حجاب»؛ «مسئله فرهنگ عمومی»

یکی از ضرورت‌های امروز، ارتقای سطح صورت‌بندی مسئله است.

حجاب، بخشی از مسئله بزرگ‌تر عفاف، سلامت فرهنگی و فرهنگ عمومی است.

در شکل‌گیری و تغییر رفتارهای فرهنگی، عوامل متعددی نقش دارند:

خانواده، مدرسه، دانشگاه، نحوه تبلیغ دینی؛ رسانه به‌ویژه رسانه ملی؛ فضای مجازی، صنعت مد، تبلیغات، اقتصاد و بازار لباس و پوشش، محیط شهری، تولیدات فرهنگی و هنری و سبک زندگی.

ضروری است در یک برنامه جامع ملی به‌ویژه توسط دولتمردان همه این عوامل و نظیر آن را در یک تدبیر عمومی منسجم دید. نباید اجازه داد حجاب و پوشش بر اساس بی‌انضباطی و بی‌توجهی و بی‌مسئولیتی؛ روزانه دستخوش تحولات منفی شود و مشکل برمشکلات اجتماعی- فرهنگی افزوده شود.

بنابراین باید حکم شرعی و قانونی الزامی «حجاب» را درچارچوب(سیاست جامع حجاب و عفاف و سلامت فرهنگی) عملیاتی نمود.

اقناع، رکن حکمرانی فرهنگی است.

حکم شرعی و قانونی برای حکمرانی ضروری‌اند؛ برای پایدار شدن یک هنجار اجتماعی، اقناع و پذیرش عمومی نیز اهمیت اساسی دارد.

اقناع به معنای کنار گذاشتن الزام قانونی نیست.

اقناع یعنی جامعه، به‌ویژه نسل جوان، فلسفه و حکمت یک ارزش را بشناسد و بتواند نسبت آن را با کرامت انسانی، خانواده، هویت، امنیت روانی و سلامت اجتماعی درک کند.

این امر نیازمند: گفت‌وگوی واقعی با نسل جدید، پاسخ به شبهات، استفاده از زبان هنر، تولید محتوای جذاب، معرفی الگوهای موفق، تقویت خانواده، اصلاح روش‌های آموزشی و استفاده هوشمندانه از رسانه‌ها است.

اقناع و الزام، دو سیاست رقیب نیستند؛ بلکه دو رکن مکمل حکمرانی فرهنگی‌اند.

فضای مجازی، بخش مهمی از میدان فرهنگ است. امروز بخش مهمی از شکل‌گیری نگرش و رفتار فرهنگی در فضای مجازی رخ می‌دهد.

تکرار مستمر یک تصویر، سبک زندگی یا رفتار می‌تواند به تدریج موجب عادی‌سازی آن شود.

از این رو، حکمرانی فرهنگی بدون توجه جدی به محیط دیجیتال ناقص است.

سیاست مطلوب در این عرصه نیز تنها به دسترسی یا عدم دسترسی به یک سکوی اجتماعی مجازی؛ محدود نمی‌شود، بلکه باید موضوعاتی مانند:

مسئولیت سکوهای اجتماعی، تنظیم تبلیغات، حمایت از کودکان و نوجوانان، مسئولیت تولیدکنندگان محتوا، مقابله با محتوای مجرمانه، شفافیت، اقتصاد و بازار لباس و پوشش؛ و جلوگیری از عادی‌سازی سازمان‌یافته خودنمایی و برهنگی؛ هنجارشکنی به‌ویژه در اماکن عمومی و قطارها وهواپیماها را دربرگیرد.

درشرایط کنونی؛ گذار از مدیریت موردی به تنظیم‌گری هوشمند فرهنگی ضروری است.

جنگ، اصل حکمرانی فرهنگی را تعطیل نمی‌کند. شرایط جنگی ممکن است اولویت‌های کشور را تغییر دهد، اما اصل مسئولیت حکمرانی فرهنگی را از میان نمی‌برد. در شرایط جنگ، ممکن است زمان‌بندی، اولویت، روش اجرا و نحوه تخصیص منابع تغییر کند؛ اما اصل حکم شرعی و اصل الزام قانونی همچنان پابرجاست.

اتفاقاً در شرایط جنگی، که دشمن می‌تواند از فاصله‌های اجتماعی و فرهنگی سوءاستفاده کند، تقویت انسجام فرهنگی و حکمرانی هوشمند فرهنگی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند.

بنابراین باید میان تغییر روش حکمرانی و تعطیلی حکمرانی تفاوت گذاشت.

مسئله اصلی، اصلاح چرخه حکمرانی است.

مشکل را باید در کل فرآیند مشاهده کرد و مدیریت ملی نمود.

رصد؛ مسئله‌شناسی؛ سیاست‌گذاری؛ قانون‌گذاری و مقرره‌نویسی؛ تنظیم‌گری؛ اقناع؛ فرهنگ‌سازی؛ اجرا؛ نظارت؛ ارزیابی؛ اصلاح خطاهای حکمرانی و بازخوردگیری مجدد درچرخه نظام فرآیند تحول حکمرانی ضروری است.

هرجا این زنجیره دچار گسست شود، سیاست فرهنگی با مشکل جدی مواجه می‌شود.

از این نظر، مسئله فقط این نیست که قانون کافی داریم یا نداریم؛ مسئله این است که: آیا قانون درون یک فرآیند منسجم حکمرانی قرار گرفته است؟ آیا مسئله به‌درستی شناخته شده است؟ آیا سیاست و تدبیر بر اساس داده و شناخت اجتماعی طراحی شده است؟ آیا مسئولیت دستگاه‌ها روشن است؟ و عمل می‌کنند؟ آیا در برابر ترک فعل‌ها برای احیای حقوق عامه در این زمینه اقدامی می‌شود؟

آیا نتیجه سیاست و تدبیر سنجیده می‌شود؟

و اگر تدبیر و سیاستی نتیجه کمتری داد یا موفق نبود، آیا اصلاح می‌شود؟

بر این اساس پیشنهاد می‌شود:

(نظام ملی حکمرانی عفاف و سلامت فرهنگی)با تقسیم کار روشن میان دستگاه‌های مسئول طراحی شود و وزارت کشور مسئولیت اجرائی آن رابه عهده بگیرد و رئیس‌جمهور محترم از دستگاه‌های گوناگون مطالبه همکاری و هم‌افزایی بکنند.

این نظام باید حداقل دارای این اجزا باشد:

۱. رصد مستمر تحولات فرهنگی و نسلی
۲. مسئله‌شناسی علمی و تفکیک عوامل مؤثر
۳. سیاست عمومی ملی و قابل ارزیابی
۴. تقسیم کار دقیق دستگاه‌ها
۵. استفاده همزمان از ابزارهای حقوقی، فرهنگی، آموزشی، رسانه‌ای، اقتصادی و تنظیم‌گرانه
۶. تقویت اقناع و مشارکت اجتماعی
۷. حکمرانی مؤثر بر فضای رسانه‌ای و سکوهای مجازی
۸. نظارت و ارزیابی مستمر
۹. اصلاح سیاست‌ها بر اساس تجربه و داده

در این صورت، قانون در جایگاه خود قرار می‌گیرد، فرهنگ‌سازی جایگاه خود را پیدا می‌کند و دستگاه‌های مختلف نیز از اقدامات جزیره‌ای خارج می‌شوند.

از حکمرانی واکنشی به حکمرانی فرآیندی:

یکی از آسیب‌های جدی حکمرانی فرهنگی آن است که گاهی سیاست‌ها پس از تشدید مسئله شکل می‌گیرند؛ یعنی ابتدا مسئله گسترش پیدا می‌کند، سپس واکنش شکل می‌گیرد.

حکمرانی مطلوب باید پیش‌نگر، مسئله‌محور و فرآیندی باشد.

یعنی قبل از آنکه یک رفتار به بحران اجتماعی تبدیل شود، روند آن شناسایی و درباره آن سیاست‌گذاری شود.

این همان معنای تحول در نظام فرآیند حکمرانی است:

از واکنش به پیشگیری؛ از تصمیم مقطعی به سیاست عمومی؛ از قانون منفرد به چرخه قانون؛ از دستگاه‌های پراکنده به تقسیم کار؛ از حدس و برداشت به داده و ارزیابی؛ و از تکرار خطا به یادگیری حکمرانی.

بنابراین:

مسئله عفاف و حجاب را نباید کوچک کرد و نباید نیز چند بعدی بودن آن را بهانه‌ای برای کنار گذاشتن قانون قرار داد.

اصل شرعی تخلف‌ناپذیر است.

اصل الزام قانونی ضمانت اجرای حکمرانی دارد.

مسئولیت حکمرانی شفاف است.

اما برای تحقق پایدار این اصول، باید حکمرانی فرهنگی را بازسازی کرد.

قانون باید با سیاست عمومی پیوند بخورد؛ الزام باید با اقناع همراه شود؛ فرهنگ‌سازی باید با تنظیم‌گری پشتیبانی شود؛ رسانه باید در متن سیاست فرهنگی قرار گیرد؛ فضای مجازی باید به‌صورت هوشمند تنظیم شود؛ دستگاه‌ها باید مسئولیت مشخص داشته باشند؛ و همه سیاست‌ها باید ارزیابی و اصلاح شوند. بازسازی حکمرانی فرهنگی یعنی حفظ ارزش و قانون، همراه با تحول در فرآیند، ابزار، روش، اقناع، تنظیم‌گری و ارزیابی.

چنین تحولی؛ مسئله عفاف و حجاب را از یک پرونده مقطعی و پرالتهاب، به یک سیاست و تدبیر عمومی پایدار برای سلامت فرهنگی، تحکیم خانواده، تقویت هویت ایرانی- اسلامی و ارتقای سرمایه اجتماعی تبدیل خواهد نمود.

و این، همان نقطه‌ای است که حکمرانی از واکنش به مسئله، به حل مسئله عبور می‌کند.

و من الله التوفیق.

* عضو جامعه مدرسین و هیئت‌رئیسه مجلس خبرگان رهبری

با حضور رئیس‌جمهور برگزار شد

آیین خشت‌گذاری همزمان ۱۰ مجتمع آموزشی و پرورشی بزرگ‌مقیاس

رئیس‌جمهور در آیین خشت‌گذاری ۱۰ مجتمع آموزشی و پرورشی بزرگ مقیاس، تاکید کرد: ضرورت دارد فرزندان و دانش‌آموزان ایران از بهترین روش‌های آموزشی و مهارتی، منطبق با استانداردهای روز جهان بهره‌مند شوند تا استعدادهایشان شکوفا گردد.

مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور روز شنبه (۳۱ مردادماه) در آیین خشت‌گذاری همزمان ۱۰ مجتمع آموزشی و پرورشی بزرگ مقیاس که به‌صورت ویدئوکنفرانس و با حضور وزیر آموزش و پرورش، استاندار تهران و شهردار پایتخت در کانون فرهنگی تربیتی ابوذر منطقه ۱۷ تهران برگزار شد، با تأکید بر اجرای اصولی و کیفی پروژه‌های نهضت توسعه عدالت آموزشی، اظهار داشت: به‌عنوان یک مسلمان و پیرو قرآن، همواره باید نگاهمان بر عمل به تکلیف، تعهد و برنامه‌ریزی اثربخش باشد. میان آنچه هست و آنچه باید باشد، فاصله بسیاری وجود دارد؛ اما با نهایت تلاش و هم‌افزایی می‌توان به دستاوردهای بزرگی رسید.

رئیس‌جمهور با طرح این پرسش که چرا باید در ساختار و روش‌های آموزشی از سایر کشورها عقب باشیم، تصریح کرد: قرآن ما را به پیشرفت، توسعه و هماهنگی با تحولات جهان فرامی‌خواند. امروز دنیا با شتابی بی‌سابقه در حال تغییر است و اگر حرکت‌مان لاک‌پشتی و توأم با تأخیر باشد، از قافله جهانی بازخواهیم ماند. ضرورت دارد فرزندان و دانش‌آموزان ایران از بهترین روش‌های آموزشی و مهارتی، منطبق با استانداردهای روز جهان بهره‌مند شوند تا استعدادهایشان شکوفا گردد.

پزشکیان هماهنگی و مشارکت نهادهای عمومی و خصوصی را پیش‌نیاز حل کاستی‌ها دانست و گفت: اگر الگوهای جهانی، مدیریت اصولی و توانمندی حل مسئله را در دستور کار قرار دهیم، با تکیه بر نیروی انسانی خبره، خیرین و مدیران کارآمد، می‌توانیم مشکلات را برطرف کنیم و آنچه می‌سازیم، بهترین و کارآمدترین باشد.

کیفیت آموزشی نباید تنها در اختیار اقشار مرفه جامعه باشد

رئیس‌جمهور با اشاره به صفات بی‌نهایت خداوند، افزود: ما نیز به‌عنوان آفریده‌های او باید در مسیر بی‌نهایت موفقیت گام برداریم. عدالت از آموزه‌های مکتب امام زمان(عج) است و وظیفه حاکمیت آن است که نظام تعلیم و تربیت، برای فرزندان تمام نقاط کشور، از آموزش صحیح، روشمند و کارآمد برخوردار باشد. عدالت و انصاف ایجاب نمی‌کند کیفیت آموزشی تنها در اختیار اقشار مرفه جامعه باشد؛ بلکه امکانات و خدمات برای تمام آحاد جامعه در مسیر توسعه عدالت آموزشی فراهم خواهد شد.

پزشکیان با یادآوری اینکه برای آبادانی کشور باید اختلاف‌ها را کنار گذاشت، منیت و خودپسندی را بزرگ‌ترین عامل عقب‌ماندگی و تفرقه برشمرد و تأکید کرد: اگر تمامی دستگاه‌های اجرائی و آحاد جامعه با یکدیگر هماهنگ باشند و مردم برای آموزش اصولی فرزندانشان پیش‌قدم شوند، نه‌تنها فرآیندهای آموزشی اصلاح می‌شود، بلکه با این وحدت و انسجام، هیچ قدرتی نمی‌تواند مانع پیشرفت ما شود. در غیر این صورت، بی‌عدالتی زمینه‌ساز اعتراض به‌حق شهروندان خواهد بود و نباید اجازه دهیم این مسئله در کشور طوفان به‌پا کند.

رئیس‌جمهور در تبیین نهضت توسعه عدالت آموزشی، تصریح کرد: هدف ما صرفاً ساختن بنا نیست، بلکه ایجاد بستری برای آموزش باکیفیت، همراه با مدیریت اقتصادی کارآمد و روش‌های نوین است. اگر نظام تعلیم و تربیت را روشمند و اصولی تغییر دهیم، نسلی آینده‌ساز و توانمند پرورش خواهیم داد.

آموزش رکن اساسی جامعه است

پزشکیان آموزش را رکن اساسی جامعه نامید و گفت: با وجود جنگ، درگیری‌ها و کمبودها، دانش‌آموزان باید از بستر رشد خوب برخوردار باشند؛ چرا که آنان آینده‌سازان مملکت و سرمایه‌های بی‌نهایت غنی ما هستند. اگر کودکان و دانش‌آموزان ایران بیدار شوند و به خودباوری برسند، آینده را دگرگون خواهند کرد. ما به‌عنوان مسئول، مدیر یا معلم، رسالت داریم برنامه‌ریزی نظام تعلیم و تربیت را بر اساس هویت‌بخشی و هدفمندی سامان دهیم و بی‌خوابی و تلاش را پیش‌نیاز رسیدن به قله اهداف بدانیم. فرزندان ایران باید عزت و سربلندی را برای کشور به ارمغان آورند.

رئیس‌جمهور با تأکید بر اینکه تفاوت نگاه‌ها نباید به اختلاف و دعوا بینجامد، افزود: همه نگاه‌ها در نهضت توسعه عدالت آموزشی باید هم‌افزا و مبتنی بر تعامل بخشی و فرابخشی باشد. به‌جای تقابل، کار گروهی کنیم و اثربخشی طرح‌ها را در میدان عمل ملاک قرار دهیم. همه ما ملزم به پذیرش اصول کارآمدی، کیفیت، اثربخشی و رعایت عدالت هستیم، حتی اگر نظری متفاوت داشته باشیم.

پزشکیان با اشاره به سالروز امامت حضرت مهدی(عج)، خاطرنشان کرد: این روز در آموزه‌های دینی، نماد حاکمیت و مالکیت عدالت است. همه باید برای برقراری عدالت در کنار هم باشیم تا این عدالت، نه فقط در تهران، بلکه در سراسر کشور جاری شود. همچنین تقوا یعنی انجام امور به بهترین شکل؛ بنابراین برای تغییر و تعالی کشور تلاش کنیم. ایران الگوی عزت‌خواهی رهبر شهید انقلاب بوده است؛ اتحاد و انسجام را حفظ کنیم و با هم‌فکری، روش‌ها و فرآیندهای نوین را ارائه دهیم.

در پایان این مراسم، رئیس‌جمهور به‌صورت ویدئوکنفرانس، دستور کلنگ‌زنی و خشت‌گذاری از این ۱۰ مجتمع آموزشی و پرورشی را با عنوان «خشت اول؛ آموزش» صادر کرد.

روایت قالیباف از بی‌اعتنایی کشورهای منطقه به اظهارات خصمانه ترامپ

رئیس مجلس شورای اسلامی در پیامی نوشت: پیام‌های متعددی از کشورهای همسایه برای شکل‌دهی ترتیبات امنیتی و اقتصادی جدید دریافت کرده‌ایم.

محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی روز شنبه(۳۱ مردادماه) در واکنش به تهدیدات ترامپ رئیس‌جمهور آمریکا علیه کشورهایی که به همکاری‌های تجاری و اقتصادی با ایران ادامه دهند، در پستی به‌زبان انگلیسی در صفحه شخصی خود در یکی از شبکه‌های اجتماعی، نوشت: «ما پیام‌های متعددی از کشورهای همسایه درباره شکل‌دهی به ترتیبات امنیتی و همکاری‌های اقتصادی جدید در منطقه دریافت کرده‌ایم - ایالات متحده امنیت تک‌تک متحدانش را با قلدری و بی‌اعتنایی مطلق به منافع آن‌ها به‌خاطر منافع اسرائیل چنان به خطر انداخت که آن‌ها برای لحظه‌ای، تمام هستی خود را در خطر دیدند - یک نظم بومی و مستقل که واقعاً صلح و امنیت را در منطقه به‌ارمغان خواهد آورد.»

وحشت مقامات امنیتی در تل‌آویو از حضور سردار وحیدی در رأس سپاه

انتصاب سردار احمد وحیدی به فرماندهی دائم سپاه پاسداران، به باور مقامات امنیتی اسرائیل، نه یک جابه‌جایی عادی، بلکه بخشی از فرآیند آماده‌سازی ایران برای انتخاب زمانبندی رویارویی بعدی با آمریکاست.

در روزهای گذشته، رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت آیت‌الله سید مجتبی خامنه‌ای، با صدور حکمی سردار احمد وحیدی را به درجه سرلشکر ارتقا داده و ایشان را به فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منصوب کرد. این انتصابات که به منظور تعیین تصمیم‌گیران جدید ساختار نظامی و امنیتی کشور صورت گرفت، از نگاه محافل امنیتی رژیم صهیونیستی صرفاً یک جابه‌جایی عادی در ساختار نظامی تهران تلقی نمی‌شود.

در ادامه، گزارشی امنیتی منتشر می‌شود که بر پایه ارزیابی مقامات ارشد امنیتی رژیم صهیونیستی تهیه شده است. این گزارش به تحولات اخیر در ساختار فرماندهی سپاه پاسداران ایران، روند بازسازی توانمندی‌های نظامی تهران و پیامدهای احتمالی آن برای سیاست خارجی و امنیتی آمریکا، به‌ویژه در آستانه انتخابات میاندوره‌ای نوامبر آمریکا، می‌پردازد.

آنچه در ادامه می‌آید، ترجمه فارسی یک گزارش امنیتی است که نخستین‌بار در رسانه اسرائیلی «پوک» منتشر شده است.

لازم به ذکر است که مشرق صرفاً جهت اطلاع نخبگان و تصمیم‌گیران عرصه سیاسی کشور از رویکردها و دیدگاه‌های محافل رسانه‌ای- اندیشکده‌ای بین‌المللی این گزارش را منتشر می‌کند و دیدگاه‌ها، ادعاها و القائات این گزارش لزوماً مورد تأیید مشرق نیست.

یونی بن مناخم، کارشناس امنیتی برجسته رژیم صهیونیستی در گزارشی در رابطه با فرمانده جدید سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نوشت:

مقامات ارشد امنیتی اسرائیل ارزیابی می‌کنند که ایران قصد ندارد به بازسازی توانمندی‌های آسیب دیده در جنگ اخیر بسنده کند، بلکه ممکن است در حال تدارک یک اقدام تشدید تنش از پیش طراحی شده در برابر دولت ترامپ تا نزدیک ماه نوامبر، یعنی زمان انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا باشد.

بر اساس این ارزیابی، تهران ممکن است تلاش کند از حساسیت سیاسی فزاینده در واشنگتن در آستانه انتخابات بهره‌برداری کند تا ترامپ را در برابر یک دشواره دشوار قرار دهد؛ واکنش نظامی شدید ممکن است آمریکا را به کارزار دیگری بکشاند و در ایام انتخابات، هزینه سیاسی از او بگیرد، در حالی که خویشتنداری ممکن است به ضعف و ناتوانی در اجرای سیاستش در برابر ایران تعبیر شود و بازهم منجر به هزینه سیاسی برای او شود. به عبارت دیگر، ایران ممکن است تلاش کند رویارویی نظامی را به یک رویارویی سیاسی حاد در داخل آمریکا نیز تبدیل کند.

به اعتقاد مقامات امنیتی، این احتمال دقیقاً در پس‌زمینه اقداماتی که تهران به رهبری [آیت‌الله] مجتبی خامنه‌ای در درون تشکیلات امنیتی خود انجام می‌دهد اهمیت ویژه‌ای می‌یابد. انتصاب احمد وحیدی به فرماندهی دائم سپاه پاسداران اقدامی به نظر نمی‌رسد که صرفاً برای پر کردن خلأ فرماندهی باشد. او بخشی از فرآیند گسترده‌تر بازسازی نیروی نظامی ایران و آماده‌سازی آن برای رویارویی‌های آینده است.

یونی بن مناخم در ادامه نوشت:

در ۱۰ اوت، رهبر علی ایران، آیت‌الله مجتبی خامنه‌ای، احمد وحیدی را به فرماندهی کل سپاه پاسداران منصوب کرد و به او درجه ژنرال اعطا کرد. بدین ترتیب وحیدی به فرمانده دائم یکی از مهم‌ترین کانون‌های قدرت در جمهوری اسلامی تبدیل شد.

این انتصاب در چارچوب سلسله‌ای از انتصاب‌های ارشد در رأس هرم نظامی ایران انجام شد که هدفشان ساماندهی دوباره زنجیره فرماندهی پس از جنگ و ترورهایی بود که به رأس هرم امنیتی نظامی در ایران آسیب زد.

اما انتخاب احمد وحیدی برای اسرائیل و آمریکا به صورت ویژه‌ای خاص‌تر است؛ سخن از فردی است که در ایران «مرد قدرتمند» تعریف می‌شود. او فرماندهای با دهه‌ها تجربه در سیستم نظامی و امنیتی ایران است؛ کسی که در دوران جنگ ایران و عراق در سپاه پاسداران رشد کرد، پیشتر فرمانده نیروی قدس بود و سپس به عنوان وزیر دفاع و وزیر کشور خدمت کرد.

وحیدی به نسل کهنه‌کار و سختگیر سپاه پاسداران تعلق دارد. جهان‌بینی او در دوره جنگ با عراق و در سال‌هایی شکل گرفت که ایران مفهوم امنیتی خود را حول بقای نظام، بازدارندگی و توانایی عمل از طریق نیروهای مستقیم و نیابتی بنا می‌کرد.

او بین سال‌های ۱۹۸۸ تا ۱۹۹۷ ریاست نیروی قدس، شاخه بیرونی سپاه پاسداران را بر عهده داشت، پیش از آنکه قاسم سلیمانی این سمت را به ارث ببرد. در ادامه، در دولت محمود احمدی‌نژاد وزیر دفاع و در دولت ابراهیم رئیسی وزیر کشور بود.

این کارشناس در رابطه با پیام انتصاب سردار وحیدی در این جایگاه برای رژیم صهیونیستی و آمریکا نوشت:

بنابراین انتصاب او دقیقاً در این مقطع خود یک پیام است؛ اگر تهران می‌خواست نشان دهد که به دوره‌ای از آشتی، گفت‌وگو و کاهش تنش با واشنگتن روی آورده است، می‌شد انتظار انتخاب دیگری داشت. در عوض، رهبر ایران فرمانده‌ای را برگزید که تجربه رزمی، امنیتی و عملیاتی گسترده‌ای با خود می‌آورد و با خط سختگیرانه نظام شناخته می‌شود.

[آیت‌الله] خامنه‌ای در حکم انتصاب برای وحیدی، اهدافی را برای فرماندهی جدید تعیین کرد: تقویت توانمندی‌های نظامی و بازدارندگی، بهبود آمادگی عملیاتی، تقویت سطح ایدئولوژیک و فرهنگی در درون سپاه پاسداران و توسعه سامانه‌های فرماندهی و مدیریت. معنای این سخنان روشن است؛ سپاه پاسداران قرار نیست فقط از جنگ احیا شود، بلکه باید از آن درس بگیرد و خود را از نو بسازد.

انتصاب دائم به وحیدی اجازه می‌دهد این کار را در طول زمان انجام دهد. سخن از فرمانده موقتی نیست که هدفش تثبیت سازمان تا انتصاب بعدی باشد؛ سخن از کسی است که مأموریت یافته نسل فرماندهی بعدی سپاه پاسداران را شکل دهد و توانایی بازدارندگی و عملیات آن را بازسازی کند.

احمد وحیدی از نگاه آمریکا شخصیتی بیطرف نیست. او مشمول تحریم‌های آمریکاست و نامش در طول سال‌ها با پرونده‌های امنیتی شدید گره خورده است. او همچنین در آرژانتین تحت تعقیب است، در ارتباط با ظن دست داشتن در حمله به مرکز جامعه یهودیان آمیا در بوئنوس آیرس در سال ۱۹۹۴. از نگاه واشنگتن، انتصاب چنین فردی به ریاست سپاه پاسداران نمی‌تواند نشانه‌ای از میانه‌روی تلقی شود. (اتهام واهی مطرح شده از سوی صهیونیست‌ها و غرب به منظور بحران سازی برای جمهوری اسلامی ایران)

به گزارش مشرق، این کارشناس در رابطه با ارزیابی‌های مقامات امنیتی صهیونیست از احتمال اقدامات نظامی آمریکا نوشت:

مقامات ارشد امنیتی (در اسرائیل) ارزیابی می‌کنند که اگر ایران واقعاً قصد آغاز تنش‌آفرینی داشته باشد، انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا ممکن است پنجره فرصت سیاسی در اختیارش قرار دهد. تهران مجبور نیست به جنگ تمام‌عیار برود. می‌تواند تلاش کند بحرانی محدود اما معنادار ایجاد کند؛ از طریق حمله مستقیم، به‌کارگیری نیروهای نیابتی در منطقه، تهدید مسیرهای کشتیرانی و انرژی یا اقدامی دیگر که ترامپ را ناگزیر به تصمیم‌گیری سریع کند.

از نگاه ایران، هر یک از این گزینه‌ها می‌تواند برای رئیس‌جمهور آمریکا ایجاد دشواره کند. اگر با شدت واکنش نشان دهد، ممکن است در مقطع حساس سیاسی به کارزار دیگری کشیده شود. اگر هم واکنش نشان ندهد، ایران ممکن است آن را به‌عنوان شاهدی بر از دست رفتن اثربخشی فشار آمریکا ارائه کند.

در این نقطه، انتصاب وحیدی به تصویر گسترده‌تر متصل می‌شود. او کسی نیست که قرار باشد به‌تنهائی تصمیم بگیرد ایران وارد جنگ شود. این تصمیم در دست رهبری عالی است. اما او کسی است که قرار است سازوکار نظامی ایران را برای احتمال مثبت بودن این تصمیم آماده کند.

سپاه پاسداران باید سامانه‌های موشکی و پهپادی خود را بازسازی کند، بقا و تاب‌آوری ساختار فرماندهی را بهبود بخشد، پدافند هوائی را تقویت کند و از آسیب‌هایی که متحمل شده درس بگیرد و وحیدی، با تجربه نظامی و عملیاتی گسترده، کسی است که می‌تواند این فرآیند را هدایت کند.

بنابراین انتصاب او بیشتر از آنکه به این پرسش مربوط باشد که ایران امروز می‌خواهد چه کند، بیشتر به این پرسش مربوط است که ایران میخواهد تا چند ماه دیگر توانایی انجام چه کاری را داشته باشد. برای تحقق چنین وضعیتی، انتصاب دائم وحیدی به ایران یکی از شرایط مهم این هدف را می‌دهد: فرماندهی نظامی باثبات در رأس سپاه پاسداران.

یونی بن مناخم، در پایان گزارش خود نوشت:

در نهایت، انتخاب احمد وحیدی آزمونی نیز برای رهبر عالی جدید ایران است. [آیت‌الله] مجتبی خامنه‌ای می‌توانست چهره‌ای برگزیند که پیام تغییر، میانه‌روی یا تمرکز بر بازسازی داخلی را منتقل کند. اما او یکی از چهره‌های نسل سختگیر و کهنه‌کار سپاه پاسداران را برگزید و معنایش این است که نظام نمی‌خواهد جنگ اخیر به عنوان شکستی که به عقب‌نشینی ایران انجامید به یاد بماند. می‌خواهد آن را مرحله‌ای معرفی کند که ایران از آن بیرون آمده تا خود را از نو بسازد.

بنابراین انتصاب احمد وحیدی فقط جابه‌جایی افراد نیست؛ بخشی از آماده‌باش است و پرسش اصلی این نیست که آیا ایران می‌خواهد فردا جنگ را آغاز کند، بلکه این است که آیا اکنون ایران دارد خود را به نقطه‌ای می‌رساند که در آینده، خودش تصمیم بگیرد در چه زمانی، با چه شدتی و در چه شرایطی وارد تنش یا درگیری شود؟

اگر ارزیابی اسرائیل درباره نوامبر درست باشد، ساعت از هم‌اکنون در حال تیک‌تاک است. ایران ممکن است تلاش کند تا وقتی فصل پاییز فرا رسید، از نظر نظامی بازسازی شده‌تر و از نظر سیاسی نیز مصمم‌تر شده باشد، همراه با یک فرمانده دائم در رأس سپاه پاسداران و دیگر نهادهای نظامی و امنیتی.

از نگاه ترامپ، این ممکن است ماه‌های پیش از انتخابات میاندوره‌ای را به سخت‌ترین آزمون سیاستش در برابر تهران تبدیل کند.

به گزارش مشرق، در روزهای گذشته، کارشناسان و رسانه‌های رژیم صهیونیستی به صورت گسترده‌ای اقدام به بازتاب و تحلیل احکام انتصاب نظامی فرماندهان از سوی رهبر معظم انقلاب کرده و پیام اصلی این انتصابات را، آمادگی ایران برای ورود به دور جدید نبرد با این رژیم و آمریکا در سطوحی متفاوت‌تر از گذشته ارزیابی کرده‌اند.

تقدیر فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از رسانه ملی

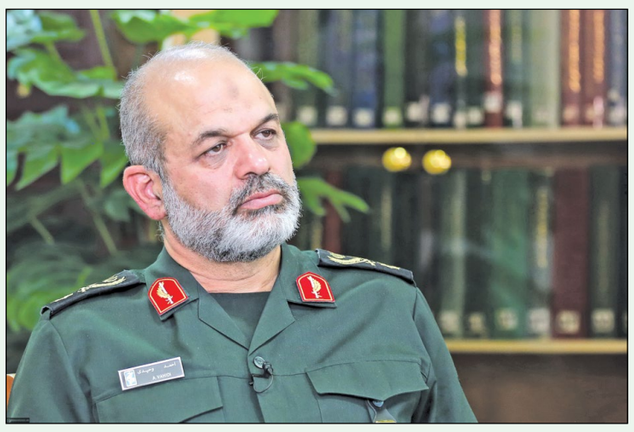

فرمانده کل سپاه پاسداران با ارسال تقدیرنامه‌ای به رئیس سازمان صداوسیما، با اشاره به اهمیت روایت صادقانه و هوشمندانه از واقعیت‌های میدان در کنار حماسه‌آفرینی‌های رزمندگان، از تلاش‌های مدیران و کارکنان رسانه ملی در پاسداری از حقیقت و تقویت جبهه انقلاب اسلامی قدردانی کرد.

در بخشی از متن این تقدیرنامه آمده است: «در هنگامه‌ای که ملت بزرگ ایران با اتکال به خداوند متعال و در سایه ایمان، بصیرت و وحدت ملی، برگ دیگری از عزت و اقتدار خویش را در تاریخ این سرزمین رقم زد، حماسه‌آفرینی رزمندگان اسلام در کنار حضور آگاهانه، مؤمنانه و استوار مردم، جلوه‌ای ماندگار از پیوند عمیق ملت و میدان دفاع از ایران اسلامی پدید آورد... رسانه ملی در این آوردگاه، با حضور مؤثر و هوشمندانه، در روایت حماسه رزمندگان و بازتاب حضور و همراهی مردم، تبیین اقتدار و انسجام ملی، صیانت از حقیقت و تقویت روحیه عزت، امید و مقاومت نقشی شایسته ایفا نمود و در ثبت و ماندگار ساختن این حماسه در حافظه افکار عمومی، سهمی ارزشمند در تق